

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש יג אלול תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 6:42 תל-אביב: 7:57 חיפה 6:49 מוצאי שבת: ירושלים: 7:54 תל-אביב: 7:57 חיפה: 7:57 ר"ת: 8:34

פרשת כי תצא

השבת אבידה

שמירת אבידה כיצד?

בעיירה "שאט" בה כיהן הגאון **רבי מאיר מיכל רבינוביץ זצ"ל** (בעל "המאיר לעולם") כרב. פרצה שריפה גדולה. לאחר כיבוי האש כשכל התושבים החזירו לבתיהם את המטלטלין שפוננו, נותרו ברחוב ספר תהלים קטן ובגד ד' כנפות שאיש לא בא לדרוש אותם, עמדו ומסרום לרב העיירה עד שיבואו הבעלים לדורשם.

סיפר עד ראיה שכאשר שהה רבי מיכל בעיירה אחרת לצורכי הבראה, והיה זה כעשרים שנה לאחר פרוץ השריפה, מצא אותו כשהוא יגע ומיוזע, בידו האחת החזיק כמה מקלות ובידו השניה החזיק ספר תהלים ובגד ד' כנפות. נתברר שכאשר נסע רבי מיכל להבראה בעיירה זו, נטל עמו את האבידות הללו, ובאותו יום שראוהו, היה זה יום השלושים שבו צריכים לנער את האבידה ולשוטחה ברוח על גבי מקלות כפי שדורשת ההלכה. (ויתכן שמעיקר הדין לא היה צריך לטרוח כ"כ ועשה כן ממדת חסידות).
הלמות עמלים – ח"ב

שמחה של מצוה...

פעם מצא כ"ק האדמו"ר **מבעלז – רבי אהרן זצ"ל** בול דואר על הארץ. הוא הרימה בזריזות וביקש לברר למי הבול כשהוא מכריז בשמחה על מצות השבת אבידה שנודמנה לידו. הוא לא הניחה מידו עד שנתברר שהבול שייך לגבאי רבי שלום פוגל...

שמחתו של האדמו"ר כל אותו היום היתה גדולה, ממש בבחינת "יום טוב", על מצות עשה דאורייתא שנודמנה לידו. לפנות בוקר הודיע הרבי כי היום יש להזדרז להתפלל מוקדם כי בשבילו מצוה זו אינה שכיחה, כי מתי הוא יוצא מביתו, ועל כן צריך להזדרז ולקיים את המצוה בהידור מצוה, ולשמור את האבידה עד שיבוא ר' שלום ויוכל לקיים מיד את מצוות השבת האבידה.
בקדושתו של אהרן

מצוה להשיב אבידה [עפ"י סימנים] לבעליה!

נלמד מהפסוקים: "השב תשיבם לאחיהך... וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם" (פרק כב-א,ג).

והקישו חז"ל כל אבידה ל"שמלה" מה שמלה מיוחדת שיש בה סימנים ויש לה תובעים, אף כל דבר שיש בו סימנים ויש לו תובעים חייב להכריז [ולהחזיר] (בבא מציעא כז.).

עוד דרשו חז"ל: "והשבת לו" - לרבות אבידת גופו. וכתב **הרמב"ם** (בפירושו על המשניות נדרים לח:): ובכלל דרשת חז"ל הוא גם החיוב על הרופא לרפאות חולי ישראל שבזה מקיים השבה לאבידת גופו כשרואה אותו מסוכן ויכול להצילו. ומטעם זה המודר הנאה מחברו מותר לו לרפאותו, משום שאין הריפוי רשות גרידא אלא מצוה וחיוב ממש.

ובגמרא (נדרים מא:): אמרו חז"ל שאם נכסי הרופא אסורים בהנאה על החולה, אף שמותר לרפאותו רפואת גופו אבל אסור לרפא את בהמתו. ופירש **הר"ן** שהדברים אמורים רק כשיש רופא אחר שירפא את בהמתו, שאם לא כן, מותר לרפאותה, שהרי תנן "מחזיר לו אבידתו" ואין לך השבה גדולה מזו.

ואולם דעת **התוספות והרא"ש** (שם), שאין הרופא רשאי לרפאות בהמתו. שכן רק אבידה מותר להחזיר למודר הנאה, משום "דמצוה קעביד" (שעושה מצוה ואינו נחשב הנאה), אבל ריפוי בהמתו לא מצוה קעביד ד"מצוה להשיב לו אבידתו אבל אינו מצוה לרפאות לו בהמתו".

ולכאורה דבריהם צריכים ביאור והבנה, מדוע אין מצוה לרפאות בהמתו מדין השבת ממנו כפי שיש מצוה לרפאות גופו מדין השבה. והרי צריך למנוע הפסד ונזק מממון חברו. וכן דרשו חז"ל (ב"מ ל:): החזיר את הבהמה וברחה, החזירה וברחה, אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב להחזירה שנאמר "השב תשיבם" אפילו מאה פעמים במשמע. ובמה שונה ריפוי הבהמה שזה אינו נכלל בהשבה? וצ"ע.

נשאל בשו"ת חלקת יעקב (חו"מ סימן א) אודות שני בעלי דין שבאו לדון בב"ד ואחד מהם מצא חפץ של הדיין ועתה השיב לו את אבידתו כדי לקיים מצות השבת אבידה. האם אותו דיין כשר לדון אותו או שיש לחשוש משום שוחד ואסור לדונו?

ולכאורה ישנו צד להתיר עפ"י מה שכתב **התומים** (סימן לד) שכל דבר שמותר לתת למודר הנאה, מותר לתת גם לדיין ואין בזה משום שוחד. והרי מותר להשיב אבידה למודר הנאה כדתנן במשנה (נדרים לג.) וכמבואר בגמרא (כתובות קז:): שמחזיר אבידתו משום "דמצוה קעביד", וכמובא לעיל. וא"כ הוא הדין מותר לתת לדיין את האבידה ואין בזה משום שוחד.

ואולם החלקת יעקב השיב שאסור לדיין לדון את משיב האבידה. ולא רק משום חומרא וחסידות אלא יתכן אף מעיקר הדין שכן השבת אבידה לא עדיפה משאר מצוות והרי מבואר (בכתובות קה:): שכל ההידורים שעשו, אסרו לחכמים משום שוחד. ודברי התומים נאמרו רק לענין שוחד הנעשה לאחר הדין אבל לא לפניו.

עלון "איש לרעהו" פרשת כי תצא הוקדש לעילוי נשמת
האשה החשובה מרת שרה ע"ה בת ר' אפרים זלמן ז"ל
שיום היאהרעייט חל ביום יח אלול
ת.ג.צ.ב.ה.

שלא לדבר לשון הרע !

נלמד מהפסוק: "זכור את אשר עשה ה' אלוקיך למרים" (פרק כד-ט)

ואמרו חז"ל: מה ענין זה לזה? [זכירת מרים לפסוק הקודם "השמר בנגע צרעת"], אלא ללמדך, שאין נגעים באים אלא על לשון הרע (ספרי). ורש"י פירש: אם באתה להזהר שלא תלקה בצרעת, אל תספר לשון הרע. זכור העשוי למרים שדיברה באחיה ולקתה בנגעים.

דוד המלך ע"ה אומר (בתהלים לד-יד) "נצור לשונך מרע!" וצ"ב: מדוע רק לענין שמירת הלשון פירט דוד המלך ואמר "נצור לשונך מרע" ולא לענין שאר המעשים השליליים?!

וביאר הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל, שלמען האמת כל התאוות שבעולם אין מהם שתכלול את כל בני האדם, שכן יש אשר טבעו נוטה לתאוה זו ויש הנוטה לתאוה אחרת. אבל עוון ביטוי שפתיים כולל הוא את כל בני האדם. אין אדם שאין לו יצר הרע לזה. וגם קל מאד להשיג תאוה זו, דאין לך דבר קל בעולם לעשותו מדיבור בפה, שאין צריך לכך שום אמצעי ועזר [ולכן כשרוצים להמחיש בקיצוניות, עד כמה אנו תלויים באמת בעזרת הבורא, תיקנו את האמירה לפני שמו"ע "ה' שפתי תפתח"...] וכמו שאמרו חז"ל (ב"ב קסה.) רוב בגזל ומעוט בעריות והכל באבק לשון הרע.

ומכיון שכך, צריך כל אדם לעשות גדרים וסייגים גדולים להתרחק מדיבור לא הכרחי וכ"ש מדיבור אסור ובפרט מלשון הרע. על כן פירט דוד המלך ע"ה ואמר "נצור לשונך מרע".

החפץ חיים (בספרו שמה"ל שער ב' פרק יב) ביאר שבפסוקים הללו של זכירת מעשה מרים פירשה לנו התורה במצוה זו ד' ענינים ואלו הם: (א) "זכור את אשר עשה" - מה שעשה הש"ת. (ב) "למרים" - למי עשה. (ג) "בדרך" - היכן עשה. (ד) "בצאתכם ממצרים" - אימתי עשה.

ויש להבין: מה הענין בזה שצריכים אנו לדעת בדיוק איזה עונש היה, שהוא צרעת. ולמי היה, למרים ולא לאחר. והאם זה היה בדרך או בבית. ובאיזה זמן זה היה?!

וביאר החפץ חיים שאלו ד' הפרטים הכרחיים לזכירה, וישנה תועלת גדולה למתבונן בהם! שכן עונש הצרעת הוא עונש קשה עד מאד, ואי אפשר להפטר ממנו אם לא שיתנהג עמו הקב"ה למעלה מדרך הטבע וירפאנו. וכן טומאתו חמורה עד מאוד שצריך לשבת מחוץ לשלושה מחנות.

ולמי עשה זאת? למרים! שאף שהייתה צדקת גדולה שבזכותה היה הבאר עולה. וגם היתה נביאה ולא דיברה בגנותו של משה אלא השוותה אותו לשאר הנביאים, ולא דיברה בפניו ולא ברבים. והוא לא הקפיד. אעפ"כ לא הועיל לה כל זה ונענשה בצרעת.

ובאיזה מקום ניתן לה העונש? בדרך! כדי לפרסם גודל הכלימה שבדבר, ולכן לא המתינו לה עד שיחנו ישראל במקומם אלא נעשה מיד בעת הליכתם ככתוב "והעם לא נסע עד האסף מרים".

ובאיזה זמן אירע המעשה? בצאתם ממצרים! בתחילת שנה שניה לצאת בני ישראל ממצרים שאז עדיין לא נודע לכל גודל העונש המגיע עבור זה. מה שאין כן אחר כך בעת שהיו צריכים להכנס לארץ ונתקלקל ע"י הלשון הרע של המרגלים, היה העוון הרבה יותר גדול, לפי שראו עונשה של מרים ולא לקחו מוסר.

ומכאן נלמד כולנו - מפטיר החפץ חיים - שאם לא נשמור עצמנו מלשון הרע אפילו רק כעין מעשה מרים, וכ"ש אם בכוונה ידבר אדם לשון הרע כדי לגנות את חברו ולביישו, אזי בוודאי לא יהיה נקי מהעונש הגדול של הצרעת או עונשים אחרים תמורתם.

"איש לשון בל יכון בארץ"...

סיפר הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל: בשעתו, נשואות היו עיני הישוב לכספי התמיכה מן הגולה, עליהם התחרו עדות הפרושים והחסידים. כל צד טען שהצד השני משיג גבולו ומקפחו. לבסוף עמדו לדין תורה בפני בעל החתם סופר. אשר במהלכו פתח שליח צד אחד את פיו כנגד מנהיגי הפרושים הגאון רבי ישראל משקלוב זצ"ל (בעל פאת השולחן).

מיהר החתם סופר להסותו, וציוה עליו להמנע מלבזות תלמיד חכם. אך הלה לא פסק. הפטיר החתם סופר: "תמהני אם יזכה להקבר בארץ הקודש. שהרי מקרא מפורש הוא "איש לשון, בל יכון בארץ" (תהלים קו-יב).

סוף דבר: אותו שליח הפליג לארץ ישראל צרור הכסף בידו. הספינה נפלה בידי שודדי ים, ואבד הוא וכספו! ארץ ישראל לא מקבלת בעלי לשון הרע משתלחת...

הגדת החת"ס

"וכי כאן המקום לדבר לשה"ר?!"

כ"ק האדמו"ר מגור בעל "אמרי אמת" לא הניח לאנשים שבאו אצלו, לדבר בגנותו של הזולת. מעשה ביהודי שבא לשאול עצה, האם לנסוע אל קרוביו הנגידים באמריקה, כדי שיעזרו לו לספק צרכי הנישואין של בנו אשר הגיע לפרקו.

השיב לו האדמו"ר בחיוב, כי לצורך מטרה זו של נישואי הבן ראוי בהחלט שישע. אך הלה הוסיף, שכבר ביקר פעם באמריקה ויהודי המקום לא נראו בעיניו, כשהוא ממשיך לדבר שלא בשבחם. מיד הפסיקו: "וכי כאן המקום לדבר לשון הרע?!" ולא נתן לו להוסיף אפילו מילה אחת.

ראש גולת אריאל

נסיעה שאין להודות עליה...

ידוע היה הגה"צ רבי מרדכי צוקרמן זצ"ל בזיהירותו הרבה בשמירת הלשון על כל דיקדוקיה שלא לדבר ולא לשמוע לשון הרע. כאשר נזדמן לו לשוחח עם מאן דהו, ראו עליו דריכות רבה כאילו מהלך הוא על גבי גחלים בחרדתו הרבה לבל ישל חלילה בתוך כדי השיחה בשמיעת לשון הרע.

פעם התנדב אחד ממכריו להסיע אותו עם בנו ברכבו, כשחזר מאחד השמחות שהשתתף בה. והנה במשך הנסיעה פטפט הנהג בדברים של דופי ולשון הרע על אחד המכובדים שהשתתף בשמחה על כך שתבע לקבל כיבוד כראוי לו. רבי מרדכי עשה מאמץ שלא לקבל ולא לשמוע. ככל האפשר במצב הזה.

כאשר יצא רבי מרדכי מהרכב כשעל פניו מורת רוח רבה, הביע בנו את פליאתו בפני אביו מדוע איו מודה לנהג על שגמלו חסד והסיעם לביתם, כדרכו בקודש להודות תמיד בלב חס ובעין יפה. נתכרכמו פניו של רבי מרדכי והשיב: "על מה להודות? על לשון הרע שהלעיט אותנו במשך כל הדרך?!"

יחיד ודורו

"צדק תדברון"...

סיפר אחד מגדולי ומוותיקי המשגיחים בזמננו: כאשר למדתי בבחורותי בשיבת סלבודקה שאלתי את החזון איש: מאחר ואיסור לשון הרע חמור כל כך, וגם הוא איסור מצוי מאד, חשבתי באחד מחודשי אלול לקבל על עצמי שבמשך שנה או שנתיים לא להזכיר ולא לדבר כלל על מעשיהם של אנשים אחרים, לא לטוב ולא לרע. ועל ידי כן להתרחק ממכשול דיבור לשון הרע על הזולת. האם נכון וראוי לקבל קבלה כזו?

השיב לי החזון איש: זאת לא דרך התורה! התורה אומרת "צדק תדברון" והיינו שעל מעשים טובים כן יש לדבר, אלא שצריך להזהר שלא להכשל בהם בלשון הרע.

הלמות עמלים

**לשלם לשכיר לילה פעולתו ביזמו
לא יאוחר משקיעת החמה!**

נלמד מהפסוק: "ביזמו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו" (פרק כד-טו)

ואמרו חז"ל: מנין לשכיר יום שגובה כל הלילה? תלמוד לומר: "לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר" ומנין לשכיר לילה שגובה כל היום? שנאמר "ביזמו תתן שכרו" (בבא מציעא קי:)

חז"ל (במדרש תנחומא-משפטים) המשילו על הפסוק "ביזמו תתן שכרו" את המשל הבא: משל לאדם שהיה מהלך בדרך, והחמור היה מהלך אחריו. והנה נזדמן לאותו אדם שמכר לו אלומה של עמיר. הוא הניחה על כתפו והחמור שהיה מהלך בעקבותיו רואה את אלומת העמיר ומקוה לאכול ממנה.

כאשר הגיע האיש לביתו, מה עשה? העמיד את החמור באורוותו וקשר את אלומת העמיר מעליו באופן שהחמור רק רואה אבל אינו יכול להגיע אליו. אמרו לו לאותו אדם: רשע! כל הדרך רץ החמור בשביל אותן אלומות עמיר וציפה לאכול ממנו ואיך נותנו לפניו?

והנמשל: כך השכיר, עמל בעבודתו ומצטער כל היום. אך מצפה ומקוה לקבל שכרו על עמלו. ומה קורה לבסוף: פוטרו הבעל הבית בלא כלום. הוא שנאמר "ואליו הוא נושא את נפשו".

נשאל הגר"י זילברשטיין שליט"א שאלה מעניינת (הובא בחשוקי חמד) עפ"י מעשה שהיה אצל הגאון **רבי אריה נומרנצ'יק זצ"ל** (מח"ס עקב ברכה ותורת זרעים) שסיים טיפול שיניים ולא היה בידו לשלם לרופא ביומו, הוא ביקש מהרופא סכום כסף בהלוואה והרופא הלווה לו (בשטר או בעדים כדון) ומיד כשקיבל את ההלוואה הושיט את הכסף לרופא ואמר לו: הנה התשלום עבור הטיפול והנני מקיים בזה "ביזמו תתן שכרו" ואת ההלוואה אפרע בפעם אחרת.

ועתה יש לשאול: היאך יהיה הדין בחול המועד, אם אין לו כסף לשלם לפועל ביומו ואין לו עדים ומוכרח לכתוב שטר על ההלוואה, והרי בחול המועד אסור לכתוב אלא אם כן זה דבר האבד. והשאלה, האם עדיף ללוות כסף ולכתוב שטר כדי לקיים "ביזמו תתן שכרו", או שעדיף לא לשלם בזמן [כשהפועל מסכים להמתין] ואז לא יחשב כדבר האבד ולא יוכל לכתוב בחול המועד.

ובתחילה השיב הרב זילברשטיין, דלכאורה נראה להתיר לכתוב את השטר, מפני שהוא דבר האבד, שהרי ללא ההלוואה וכתובת השטר לא יוכל לקיים המצוה "ביזמו תתן שכרו", ומה עוד שזה צורך המועד כדי לקיים היום את המצוה של "ביזמו תתן שכרו".

אולם בהמשך הביא מה ששמע מהגר"ש אלישיב זצ"ל שעדיף שלא ללוות, ולא לשלם לפועל בזמנו. זאת כדי שלא יצטרכו לכתוב שטר בחול המועד, שכן הרבה פוסקים סבורים וכמבואר **במשנה ברורה** סי' תקל סק"א) שאיסור מלאכה בחול המועד הוא מן התורה. ומה שהקילו בדבר האבד הוא ע"י הכח שניתן לחכמים מן התורה במלאכת חול המועד לפי צורך הענין להתיר, ומאוד יש להזהר שלא להקל יותר משהתירו חכמים.

ומכיוון שנפסק **בשו"ע** (חו"מ סי' שלט ס"ג) שאין עובר משום בל תלין אלא א"כ תבעו השכיר, אבל אם לא תובע או שתבעו ולא היה לו מעות ליתן, אינו עובר. נמצא שבנידון שלנו שהפועל הסכים שלא ישלם לו וגם אין לו מעות, אינו עובר על איסור, ואף שמדת חסידות היא ללוות ולפרוע לשכיר בזמנו, מכל מקום אין להדר על חשבון כתיבה בחול המועד החמור מאד.

"זכי השכיר חייב לסבול?!"

מעשה בגאון רבי חיים חזקיה מדיני זצ"ל (בעל השדי חמד) שהכניס את נעליו לתיקון אצל הסנדלר. כאשר החזיר לו הסנדלר את נעליו המתוקנות, היה לבעל ה"שדי חמד" רק שטר גדול ולא היה לו לפרוט, אמר לו הסנדלר כי ישוב למחרת לגבות את חובו.

ואולם בעל ה"שדי חמד" לא הסכים ונימוקו עמו: הרי התורה אומרת "ביזמו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש..." ואם אין לי מי שיפרוט את השטר חייב השוכר לסבול? לא ולא!

ואכן מיד כשנכנס האדם הראשון לביתו של ה"שדי חמד" לוח ממנו סכום החוב ומסרו לסנדלר.

יחידי סגולה

"למה תעשה כלאחר יד..."

סיפר הגה"צ רבי אברהם יפה זצ"ל: נוכחתי פעם אצל החפץ חיים בשעה שחתנו הגרמ"מ זקס זצ"ל חזר מנסיעה, במהירות הושיט לעגלון את שכרו והזדרז ללכת לעסקיו.

נענה החפץ חיים ואמר לחתנו: הלא עסקת כעת במצוה של "ביזמו תתן שכרו" וגם להינצל מלעבור על הלאו של "בל תלין" וא"כ למה תעשה פעולה כה חשובה של מצוה כלאחר יד...

המוסר והדעת

לשלם מיד ללא כל השתהות...

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל הקפיד לשלם לכל בעל מלאכה את שכרו חלף עבודתו, מיד וללא כל השתהות. ודקדק מאוד שלא להלין שכרם.

אחר פטירת הרבנית ע"ה, היתה באה אל ביתו של רבי שלמה זלמן, פעם אחת בשבוע, נערה מבית הספר כדי לערוך נקיון וסדר בבית לכבוד שבת קודש.

רבי שלמה זלמן שחשש לאיסור יחוד, היה עוזב את ביתו וחוזר בשעה שאמרה לו שתסיים עבודתה, כדי לשלם לה את שכרה. הוא לא היה משלם לה קודם גמר פעולתה, כדי שלא לאבד את המצוה של "ביזמו תתן שכרו", המתחייבת בעת גמר העבודה.

ביום מן הימים, סיימה את עבודתה בטרם עת, והלכה לביתה. בא רבי שלמה זלמן לביתו ונוכח לראות שלא הספיק לשלם. הוא נחרד ונסער:

היאך ישלם לה שכר עבודתה בו ביום, והלא אינו יודע כלל כתובת ביתה?!

שלח רבי שלמה זלמן מיד שליח לבית הספר לברר את כתובת בית הנערה, ומיד שלח לה שכרה, קודם שתשקע השמש ויעריב היום.

חכו ממתקים - קעט

"להיות בטוח שהחוב הוחזר ומיד..."

סיפר רופה העיניים ד"ר צבי דיסטניק: שנים ספורות לפני פטירתו של הגאון **רבי יחיאל מיכל פינשטיין זצ"ל** זכיתי לטפל בעיניו. הוא כמובן לא הסכים לקבל את הטיפול ללא תמורה, וכך אירע שלאחר אחד הטיפולים נותר לו חוב סכום קטן של כמה שקלים.

רבי מיכל עזב את המרפאה, תוך הבטחה שידאג להחזיר לי את החוב. הייתי בטוח שלא ישכח, ואולם לא העלתי בדעתי עד כמה יזדרז לשלמו... השעה היתה כבר מאוחרת - לאחר חצות הלילה. נותרתי לסדר עוד כמה עניינים במרפאה והתכוונתי לעלות לביתי. והנה רבי מיכל דופק בדלת ובידו סכום החוב הפעוט.

שאלתי בתדהמה: "כלום לא היה יכול רבינו להמתין עם החוב הקטן למחרת? ומדע הטריח עצמו וכי לא ניתן היה לשלוח שליח?!"

השיב רבי מיכל: "כאשר יש לי חוב לאדם פלוני, אינני סומך על אף אחד... אני רוצה להיות בטוח שהחוב הוחזר לבעליו..."

עפ"י ספר תולדותיו

זמי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

כמה שווה 150,000 + 5,000?

השכנים האחרים - שהסתיים הויכוח על הקיר המדובר. 'בתשלום הבא עלי להעביר לקבלן 15,000 אז אעביר 20,000 ש'. הקבלן שמח להתקדם בעבודה, וכי מה איכפת לו מי משלם - ובלבד שישלמו!

* * *

חלפו מאז שבועיים ומיודענו מבחין שהצ'ק על-סך 20,000 ש שהעביר לקבלן עדיין לא נפדה. שבועיים נוספים, והכסף עדיין ממתין בבנק. פנה אל הקבלן לברר מה עלה בגורלו של הצ'ק 'למה לא משכת אותו?' והקבלן עונה: 'אין לי קצה של מושג. העברתי אותו כתשלום לקבלן ערבי שעובד אצלי ובזה הסתיים הענין מבחינתו!'

* * *

לא ארך הרבה זמן והתעלומה נפתרה:

הקבלן הערבי החליט "לעשות כסף קל", ומה יותר קל מאשר להוסיף לסכום של 20,000 אפס נוסף כך שהוא יהפוך לסכום של 200,000!?

הוא נכנס עם הצ'ק לסניף הבנק וביקש לפדות אותו. מרוב התלהבות לא הבחין בעובדה הכל-כך פשוטה: הוא שינה רק את הספרות של הסכום, אך לא את המילים. הפקיד הבחין בחוסר תיאום, פה כתוב "200,000" ופה כתוב "עשרים אלף". הפקיד החל בפעולות שאמורים לבצע במקרה שכזה, הערבי הריח שהעסק הסתבך והוא תפס ידיים ורגליים ונמלט החוצה כל עוד רוחו בו.

את הצ'ק האומלל הותיר בידיו של הפקיד שענינו התעגלו בתמימהו...

מסתבר שהגיבור שלנו חסך לא רק את ה-5,000 שביקש לשלם עבור השכנים, אלא גם את ה-15,000 שביקש לשלם עבור עצמו!

אז איך הייתם מגיבים על הנוסחה המוזרה הבאה:

$$150,000 + 5,000 = 135,000?$$

אבל עובדה. זה עבדו!

בעיר חרדית, באחד הבניינים, ניגשו שלושה דיירים להוציא היתר-בנייה ולהתארגן במשותף לבנייה - מה שיקל על הבירוקרטיה ויוזיל את העלויות עבור כולם. נשכר קבלן והעבודות החלו. חלף שבוע, ועוד שבוע, והכל התקדם כמתוכנן - לשמחת לב כולם.

עד כאן הסיפור המוכר וה"משעמם", מכאן ואילך מתחילה ה"עלילה". מספר הרב הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א (מובא ב'אמונה שלימה'): בשלב מסוים פרצה מחלוקת בין שני שכנים מתוך השלושה.

כאן מרגיש הרב טורק צורך להזכיר את הסיפור עם יהודי שהגיע בפני מרן הרב שטיינמן להתייעץ האם להרחיב את דירתו הקטנה, או לעבור לדירה אחרת - גדולה? שאל הרב: למה לא לעבור? השיב האיש: בבנין שלי השכנים כבר מוכרים לי - ובמקום החדש לא. מי יכול לדעת אילו שכנים יהיו לי?... חתם הרב שטיינמן את הדיון: "רק תתחיל לבנות - וגם בבנין הנוכחי כבר לא תכיר את השכנים!.."

כללו של דבר, בנייה עשויה להצמיח מחלוקת ולכן חשוב לסכם את כל העניינים מראש ובגישה חיובית. גם בבנין שלנו היה נראה תחילה שהכל זורם בשובה ונחת, אך בשלב מסוים צצה מחלוקת בין שניים מתוך שלושת השכנים שבנו. השכן השלישי מאוד כאב את המתרחש ועורר אותם: תראו לאיזו אווירה עכורה הגענו... רבים על כסף... לא חבל!?

אבל הוא לא הסתפק בדברי התעוררות, אלא החליט להיכנס לעובי הקורה. על מה הוויכוח? מסתבר שהכל הסתכם בקיר אחד שעלותו 5,000 ש. כל אחד מהשכנים בטוח באופן מוחלט בצדקתו ש... השני צריך לשלם על הקיר הזה!

* * *

בארוחת-ערב הסמוכה שמעה אשתו של השכן השלישי שאלה לא כל-כך מובנת: 'תראו, הבנייה אמורה לעלות לנו 150,000 ש - האם אכפת לך שהיא תעלה 155,000 ש?'

כאשר הסתקרנה לדעת מה הם יקבלו בעד התוספת, נענתה: 'שלום בין השכנים בבניין'. משלמים על ביטון, ריצוף, חלונות, מזגנים. גם שלום שווה משהו! כן. לפעמים בשביל 'להשלים' צריך 'לשלם'... האישה הסכימה מיד ותמכה בצעד הלא-רגיל של בעלה. נשלם מהכיס שלנו 5,000 ש ובלבד שהשלום ישוב לשרור בבנין!

בהזדמנות הראשונה הודיע השכן לקבלן - בנוכחות שני

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il